

АСІРЯН СЮЗАННА РАФІКІВНА

кандидатка юридичних наук, асистентка кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID 0000-0002-9503-6203

АТАМАНЧУК ЮЛІЯ ІВАНІВНА

студентка III курсу факультету прокуратури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ФЕНЬКІВ ВІКТОРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

студентка III курсу факультету прокуратури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК 341.171(4-6ЄС):342.53

DOI 10.37772/2518-1718-2024-2(46)-25

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ВИКЛИКИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТІ

Стаття присвячена актуальним питанням щодо змін, проблем і реформування такого інституту Європейського Союзу (далі – ЄС) як Європейський парламент (далі – Європарламент, ЄП). Особлива увага приділяється чинникам, які впливали на попередні результати виборів до вказаного представницького органу. Під час проведеного аналізу визначено, що основними факторами відносно невеликої явки на виборах є наявність певної недовіри і скептицизму громадян ЄС в 2004 і 2014 роках, що пов’язана з пріоритетністю національних інтересів над європейськими загалом та «дефіцит демократії», що заважав жителям країн- членів ЄС повноцінно впливати на зміст політичних рішень.

Окреслено ряд дій, які впровадив ЄС для виправлення цієї ситуації, і вказано вплив зазначених новел на результати виборів 2019 року. Незважаючи на певні позитивні зміни, проблеми, зокрема і «дефіциту демократії» не є повністю вирішеними. Тому авторами зазначено, що питання реформування Європейського парламенту є постійною частиною дебатів щодо інституційної реформи ЄС. Сформульовано, що можливість діяти в цьому напрямку розпочинається після Brexit, котрий зумовив необхідність перерозподілу місць у парламенті і запровадження комплексних реформ. Після виходу Великобританії з ЄС чисельність депутатів складала 705, встановлено, що Рада Європейського Союзу змінила кількість парламентарів до 720 і визначено, яким чином це впливатиме на розподіл мандатів між країнами- членами ЄС. Наведено певні дані, що свідчать про позитивні зміни, що стосуються майбутніх виборів до Європарламенту в 2024 році. Акцентовано увагу на досить дискусійному аспекті щодо вступу України до ЄС і перерозподілу місць у Європарламенті в зв’язку з цим.

Наступною проблемою, визначеною авторами, є потреба в реформуванні процедури прийняття рішень у ЄП щодо виключних питань. Наведено думки окремих політиків і вказано, що зміни в цій сфері є необхідними задля покращення оперативності і дієвості з одночасним збереженням демократичності.

Ключові слова: Європейський парламент, Brexit, дефіцит демократії, вибори до парламенту, консенсус.

Постановка проблеми. Європейський Парламент є однією з найголовніших інституцій Європейського Союзу (далі – ЄС), а також єдиним представницьким органом ЄС. Важливість цього наднаціонального органу зумовлює необхідність його безперешкодного функціонування. Проте, на практиці ж виникають ряд питань, котрі значно усклад-

нюють його роботу і тому потребують негайного вирішення. Зокрема, практична відсутність інтересу жителів ЄС до виборів в Європейському Парламенті, зумовлене «дефіцитом демократії». Також питання розподілу місць в Європарламенті у зв’язку з виходом Великобританії з ЄС, а найголовніше як в майбутньому будуть розподілені місця із вступом нових

держав-членів, адже теперішня форма Договору про ЄС обмежує чисельність Європарламенту максимум 751 депутатом. Не менш важливою проблематикою є реформування наявної процедури ухвалення рішень, принцип консенсусу на даний момент надто гальмує процес прийняття надважливих рішень і це потребує негайного вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти даної проблематики розглядали в своїх роботах такі вчені, як Г.В. Грибник [1] та А. В. Кулабухова [2], вони висвітлили статистику явки на виборах до Європейського Парламенту. Серед іноземних науковців Ніколай фон Ондаза (Nicolaï von Ondarza) та Фелікс Шенуїт (Felix Schenuit) досліджували в своїй роботі варіанти розвитку подій після виходу Великобританії з Європейського Союзу та наслідки, які це мало б для виборів до Європарламенту [3]. Українські вчені В. Д. Демецький та Г. І. Лободюк в своїй роботі розкрили питання майбутньої кількості представників у зв'язку з майбутнім входом України та інших країн в ЄС [4]. Фесенко В.В. звернув увагу на проблематику застосування принципу консенсусу в сьгоднішніх реаліях [5].

Обрана тематика потребує додаткових досліджень у зв'язку із євроінтеграційними намірами України, тому нами проаналізовано вищевказані роботи та окреслено основні проблеми у Європарламенті, котрі можуть викликати певні наслідки в недалекому майбутньому. Проведено певний перерахунок кількості необхідних місць з урахуванням всіх факторів (таких, як Brexit, вступ нових держав-членів). Зазначили наслідки невнесення змін до сучасної процедури прийняття рішень – одностайності, і вказали один із можливих шляхів вирішення цієї проблеми, що в сукупності і є новизною у визначеній тематиці.

Метою статті є розгляд проблемних питань, котрі постають перед Європейським Парламентом в сьгоднішніх реаліях та визначення шляхів їх вирішення або наслідків ігнорування в недалекому майбутньому.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх років Україна бере активну участь в інтеграційних процесах на всьому європейському континенті, тому вважаємо за потрібне висвітлити характер функціонування, зміни і актуальні проблеми такого інституту ЄС як Європейський парламент (далі – Європарламент, ЄП).

Європейський парламент є виборним представницьким органом Європейського Союзу, який формується прямими виборами [1, с. 46]. Теоретично такий тип виборів сприяє підвищенню як загальнополітичної, так і правової легітимності вищевказаного інституту. Проте є очевидним те, що європейські інтереси за своїм значенням поступаються для

виборців національним інтересам. Також вже протягом багатьох років однією з найголовніших проблем в ЄС є те, що громадяни цього міжнародного утворення невдоволені неможливістю повноцінно впливати на зміст політичних рішень – так званий «дефіцит демократії». В сукупності ці чинники, на наше переконання, мали особливий вплив на результати виборів до Європарламенту в попередні роки.

Недовіра та скептицизм жителів ЄС зумовила підняття рівня абсентеїзму, наприклад на виборах 2004 р. середня явка у державах-членах склала 45,47 %, у 2009 р. – 42,97%, а під час виборів до Європарламенту в 2014 р. було побито антирекорд: явка виборців була – 42,61% [2]. ЄС для усунення «дефіциту демократії» намагався запровадити ряд змін та новел, наприклад розширити законодавчі повноваження Європейського Парламенту; надати національним парламентам повноважень впливати на вирішення питань на європейському рівні, зокрема через реалізацію права перевірки законопроектів, що розробляються Європейською Комісією (органом, що у переважній більшості випадків виступає ініціатором загальносоюзних законодавчих актів); також було запроваджено унікальний інструмент залучення до ухвалення рішень у Союзі громадян ЄС – «громадянської ініціативи» (англ. «European Citizens' Initiative»). Вже в травні 2019 року в 28 країнах-членах Європейського союзу (на той час включно з Великобританією) пройшли вибори депутатів Європейського парламенту. Першою відмінною рисою цих виборів стала явка, яка склала 50,66 % у всіх 28 країнах-членах, що на 8,05 % вище в порівнянні з виборами 2014 року.

Це найвищий показник після виборів 1994 року (56,67%, в той час ЄС включав тільки 12 країн-членів) [1, с. 39].

Такий відсоток явки (понад 50%) вказує на те, що все більше європейських громадян схильні вирішувати на європейському рівні усі найбільш вагомні питання – питання безпеки, міграції, економіки і соціальної сфери, кліматі. На настрої виборців та збільшенні їх явки важливу роль зіграли також національні чинники. У дебатах на національному рівні спостерігався значний інтерес до європейських питань, що є свідченням зростаючої європеїзації політики в країнах-членах [1, с. 39].

Незважаючи на певні позитивні зміни, проблеми, зокрема і «дефіциту демократії», не є повністю вирішеними. Таким чином, питання реформування Європейського парламенту є постійною частиною дебатів щодо інституційної реформи ЄС. Політичне вікно можливостей для певних дій в цьому напрямку відкривається у 2018 році. З одного боку, Brexit залишив 73 британські місця доступними для перерозподілу. З іншого боку, зріс тиск, щоб розірвати пев-

ний застій і запровадити комплексні реформи, після років тимчасових домовленостей.

Відповідно до частини 2 статті 14 Договору про Європейський Союз (далі – ДЕС) кількість представників громадян Союзу, що входять до складу Європейського Парламенту не може перевищувати сімсот п'ятдесяті плюс Голова [6]. Вrexit спричинив появу 73 «пустих сидінь». Логічно, що це породило ряд дискусій навколо цієї теми і було сформовано декілька можливих сценаріїв розвитку подій. Зокрема, Ніколай фон Ондаза (Nicolai von Ondarza – заступник керівника відділу ЄС) та Фелікс Шенуйт (Felix Schenuit – науковий співробітник відділу ЄС) в своїй роботі «Reforming the European Parliament» виділили 3 варіанти: 1) ці місця можна просто вилучити, зменшивши чисельність парламенту з 751 депутата до 678; 2) використати деякі або всі 73 місця, щоб зменшити існуючу нерівність у представництві між 27 країнами-членами; 3) створити окремий єдиний європейський виборчий округ для обрання депутатів Європарламенту за транснаціональними списками [3]. Варто зазначити, що нинішній розподіл місць базується не на математичній формулі, а є результатом політичних переговорів – востаннє у 2013 році після вступу Хорватії та має назву «принцип дегресивної пропорційності». Даний принцип закріплений в ч.2 ст.14 ДЕС та має на меті узгодити дві цілі: справедливе представництво громадян і мінімальне представництво малих країн-членів. За цим принципом кожна країна-член має щонайменше шість депутатів Європарламенту (мінімальна кількість депутатів застосовується до Кіпру, Естонії, Мальти та Люксембургу). Кількість депутатів Європарламенту зростає разом з населенням країни, але не зовсім пропорційно: якщо люксембурзький депутат представляє близько 80 000 жителів, то його німецький колега відповідає за понад 800 000. Цей принцип закріплений у договорах і – попри побоювання щодо нерівності, яку він породжує, – не підлягає обговоренню. Однак у рамках системи існують також специфічні проблеми, які впливають на окремі держави. Наприклад, Італія є більш населеною, ніж Іспанія, але має менше виборців на одного депутата Європарламенту. У зв'язку з цим, найоптимальнішим рішенням було використати ці 73 вакантних місця для згладжування таких розбіжностей [3].

Під час останніх виборів у травні 2019 року до Європарламенту обрали 751 депутата, сьогодні їх чисельність після Вrexit складає 705 (27 місць розподілили між країнами-членами) парламентарів. Як повідомили на сайті Ради Європейського Союзу, в 2023 вона ухвалила рішення щодо зміни кількості депутатів до 720 з огляду на демографічні зміни в країнах ЄС. Таким чином у 2024 році Європейський парламент збільшиться на 15 депутатів Франція, Іс-

панія та Нідерланди отримають ще по два місця в наступному мандаті, а Бельгія, Данія, Ірландія, Латвія, Австрія, Польща, Словенія, Словаччина, Фінляндія – по одному [7].

Значимо по певні позитивні зміни. Цього року громадяни ЄС проявляють більший інтерес до майбутніх виборів, ніж у попередні роки. Про це свідчить опитування Eurobarometer, що було опубліковане 17 квітня на сайті Європарламенту. Зараз 60% заявляють, що зацікавлені у голосуванні в червні (+3 % порівняно з осінню 2023 р. та +11% порівняно з лютим/березнем 2019 р.). 71% кажуть, що ймовірно, що вони проголосують (від 7 до 10 за шкалою від 1 до 10), що становить +3 % порівняно з осінню 2023 р. та +10 % порівняно з лютим/березнем 2019 р. Результати показують, що громадяни ЄС дуже добре усвідомлюють важливість виборів у поточному геополітичному контексті, причому вісім із десяти (81%) респондентів погоджуються, що це робить голосування ще важливішим. Переважна більшість у всіх державах-членах підтримує цю заяву [8]. Можемо побачити тенденцію до позитивних змін і в сприйнятті Європарламенту самими громадянами ЄС: Майже три чверті громадян (73%, +3 % порівняно з осінню 2023 року) вважають, що дії ЄС впливають на їхнє повсякденне життя, у тому числі п'ята частина (20%), на яку вони впливають «дуже сильно». Крім того, переважна більшість європейців погоджуються, що їхня країна, загалом, отримує користь від членства в ЄС (71%). Ці результати є стабільними порівняно з осінню 2023 року та продовжують залишатися на високих рівнях у всьому ЄС [8].

Тим не менш, передбачити реальні показники явки виборців в 2024 доволі складно, але аналізуючи вищезазначені дані, а також ажіотаж стосовно виходу Великобританії з ЄС і перерозподілу місць в Європарламенті, можемо припустити, що явка значно зросте в порівнянні з минулими і можливо встановить новий рекорд за всі роки.

Зазначаючи про чисельність ЄП, хочемо наголосити на ще одному актуальному аспекті, котре, як ми вважаємо, в недалекому майбутньому може спричинити ряд дискусій. 28 лютого 2022 року Україна подала заявку на вступ до Європейського Союзу, а вже 23 червня цього ж року їй було надано статус держави-кандидата на вступ до ЄС. У зв'язку з цим постає нагальним питання щодо участі України у діяльності Європарламенту та новому перерозподілі місць. Адже після набуття статусу держави-члена ЄС громадянам нашої країни повинно бути забезпечене представництво у Європарламенті [4, с. 92]. Відповідно до частини 2 статті 14 ДЕС представництво громадян є дегресивно-пропорційним з мінімальним порогом з шести представників від держави-члена;

жодна держава-член не може отримати більше ніж дев'яносто шість місць [6]. Як вже зазначалося вище, кількість місць в Європарламенті прямо залежить від чисельності населення держави. Звісно кількість місць України в Європарламенті буде обговорюватися в рамках відповідного договору про вступ до ЄС. У нинішніх реаліях ми не можемо знати фактичну кількість населення, проте, якщо звернути увагу на довоєнні показники, то Україна могла б претендувати на кількість місць десь між Польщею (52) та Іспанією (59), тобто приблизно 55 депутатів Європарламенту. Однак у своїй теперішній формі Договір про ЄС обмежує чисельність Європарламенту максимум 751 депутатом. Враховуючи – після перерозподілу через Brexit – 720 депутатів для нинішніх 27 країн-членів, приєднання однієї лише України порушило б цей ліміт і означало б приблизно 775 депутатів, що на 24 депутати більше, ніж передбачено договором [9]. А якщо ми візьмемо до уваги Молдову та Грузію, котрі подали заявки на вступ до ЄС майже одночасно з Україною, то проблема стає ще більшою. Грунтуючись на роботі Демецького В. Д. та Лободюк Г. І., потенційно для цих країн буде виділено приблизно по 8-9 місць, що в цілому разом з Україною значно перевищить нинішній ліміт у 751 депутата Європарламенту [4, с. 95].

Це в свою чергу створює ряд проблем для функціонування Європейського Парламенту, оскільки нинішні країни-члени ЄС повинні будуть або домовитися про зміну договору щодо збільшення максимального розміру ЄП, або про перерозподіл існуючих місць, щоб звільнити місце для нових членів. Обидва варіанти є політично складними. ЄП з понад 800 депутатів став би другим найбільшим парламентом у світі (після Всекитайських зборів народних представників) і вийшов би за межі того, що ще працездатне. Однак, перерозподіл максимальної кількості (751 депутата) між ЄС-30+ може збільшити спроможність Парламенту діяти, але вимагає болючих поступок з боку нинішніх країн-членів. У будь-якому випадку, приєднання більшої кількості малих країн загострить питання демократичної легітимності, пов'язані з дегресивною пропорційністю, з надмірним представництвом цих малих країн, що зробить новий Європейський Парламент менш репрезентативним для фактичного населення ЄС, ніж його нинішній склад. Це має бути враховано в поточних переговорах щодо транснаціональних списків та виборчої реформи ЄС [9].

Ведучи мову про реформування Європарламенту і можливі зміни, вважаємо за потрібне акцентувати увагу на наступній проблемі, котра стосується аспекту прийняття рішень і гостро постала перед цим інститутом особливо під час російського вторгнення в Україну. Як ми знаємо, сила ЄС – в демократичності

і відповідно діє принцип консенсусу у виключних питаннях, що стосуються Союзу загалом. Від 2009 року ЄС постав перед безпрецедентними кризами і викликами, в тому числі і війна рф проти України. Не виключенням, а навіть очевидним є те, що можуть виникати певні протилежні погляди між окремими країнами-членами, але завжди ЄС і відрізнявся тим, що міг знаходити компроміси в таких питаннях, підтримувати єдність і зорганізованість. Одна країна може якщо не повністю заблокувати важливе політичне рішення Євросоюзу, то робити це тривалий час. Між іншим, це прояв ще однієї проблеми – в складі Євросоюзу зараз є країни, які можуть діяти всупереч європейським цінностям і спільним інтересам ЄС [5]. Щодо прикладу – блокування Угорщиною допомоги Україні, пакетів санкцій проти рф.

Вже з 2022 року йшла мова в Європарламенті про необхідність реформування такої процедури ухвалення рішень з метою покращити її оперативність і дієвість з одночасним збереженням демократичності. Прем'єр-міністр Італії Маріо Драгі у ході виступу у Європарламенті 3 травня 2022 року заявив: «Ми маємо подолати цей принцип одностайності, який веде до логіки схрещених вето, і перейти до рішень, що ухвалюються кваліфікованою більшістю. Європа, здатна ухвалювати своєчасні рішення, – це Європа, яка викликає більше довіри для своїх громадян та світу» [5]. Незабаром під час пленарного засідання Європейського парламенту в листопаді 2023 року представник політичної групи «Оновлення Європи» депутат Гі Верхофстадт (Guy Verhofstadt) представив доповідь із пропозиціями до змін у чинних угодах ЄС, серед чого, зокрема вказав: «Ми реагуємо (на проблеми) замало та запізно, тому що ми паралізовані вимогою щодо одноголосності у процесі прийняття рішень. Водночас він зауважив, що вето й шантаж перетворилися ледь не на «стандартну практику» під час ухвалення рішень у межах ЄС [10].

Ми погоджуємося, що практика одностайності гальмує процес прийняття надважливих рішень і це потребує негайного вирішення. Так як з входженням до ЄС нових держав-членів приймати рішення буде усе складніше, процедура голосування кваліфікованою більшістю (щоб дійти згоди у визначених питаннях потрібна підтримка 15 із 27 країн ЄС, які представляють не менше 65% населення всього Союзу) є виходом із такої суперечливої ситуації. Також можливим є варіант запровадження в окремих ключових напрямках (наприклад щодо внесення змін в Угоди ЄС) і суперкваліфікованої більшості.

Висновки. Європейський парламент відіграє значну роль в функціонуванні і сприйнятті громадянами Європейського Союзу загалом. На це вказують результати виборів 2004, 2014 років, коли бачимо

невелику явку і окреслені причини такої ситуації: пріоритетність національних інтересів над європейськими та «дефіцит демократії». Після вчинення ЄС конкретних дій, спрямованих на усунення вказаних недоліків у 2019 році очевидними стають позитивні зміни, що є свідченням зростаючої європеїзації політики в країнах-членах. Вплив Brexit на реформування інституційної системи ЄП є очевидним: спричинення вільних 73 місць в ЄП, їх перерозподіл, після чого чисельність депутатів складала 705, а вже в 2023 році Рада Європейського Союзу збільшила кількість парламентарів до 720. Отже, враховуючи дії, вчинені ЄС щодо Європарламенту вбачається

позитивна тенденція і щодо майбутніх виборів. Так як Україна є державою- кандидатом на вступ до ЄС, то дискусійним залишається питання щодо подальшого перерозподілу місць у ЄП після набуття нашою країною повноцінного членства, адже, беручи до уваги також Молдову і Грузію (котрі також є кандидатами), ліміт, встановлений в 751 депутата буде значно перевищений. Наступним проблемним аспектом, що потребує змін є необхідність зміни процедури прийняття рішень – з консенсусу на кваліфіковану більшість, що дозволить ухвалити своєчасне і більш дієве рішення, не дозволяючи одній країні діяти всупереч інтересам інших держав-членів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грибник Г. В. Правовий статус Європейського Парламенту: проблеми теорії та практики : кваліфікаційна робота (проект) на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр». Херсон, 2020. 58 с.
2. Кулабухова А. В. Вплив громадян на функціонування ЄС та проблема «дефіциту демократії». *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 28. С. 166–178.
3. Ondarza N., Schenuit F. Reforming the European Parliament. *Stiftung Wissenschaft und Politik*. Comment 10. 2018. 8 pp. URL: https://www.swp-berlin.org/publications/products/comments/2018C10_orz_sux.pdf
4. Деметський В. Д., Лободюк Г. І. Майбутня кількість представників в Європарламенті від України, Молдови та Грузії. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. Ч. 1. С. 91–96.
5. Фесенко В. В. Як унеможливити блокування рішень ЄС однією країною? *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3502164-ak-unemozliviti-blokuvanna-risen-es-odnieu-krainou.html>
6. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу від 30 березня 2010 р. *Офіційний вісник Європейського Союзу*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
7. The European Council establishes the composition of the European Parliament. *European Council*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/09/22/the-european-council-establishes-the-composition-of-the-european-parliament/>
8. Geopolitical situation makes voting in European elections even more important. *European Parliament*. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240415IPR20389/geopolitical-situation-makes-voting-in-european-elections-even-more-important>
9. Ondarza N. Готуємося: Потенційний вступ України та інституційна реформа ЄС. *VerfBlog*. URL: <https://verfassungsblog.de/%D0%B3%D0%BE%D1%82%D1%83%D1%94%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%8F/>
10. ЄС має відмовитися від принципу консенсусу - проект доповіді Європарламенту. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3789987-es-mae-vidmovitisa-vid-principu-konsensusu-proekt-dopovidi-evroparlamentu.html>

REFERENCES

1. Hrybnyk, H. V. (2020). The legal status of the European Parliament: problems of theory and practice: qualification work (project) for obtaining the bachelor's degree. Kherson [in Ukrainian].
2. Kulabukhova, A. V. (2015). The influence of citizens on the functioning of the EU and the problem of the 'deficit of democracy'. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia*, 28, 166–178 [in Ukrainian].
3. Ondarza, N. & Schenuit, F. (2018). Reforming the European Parliament. *Stiftung Wissenschaft und Politik*. Comment 10. Retrieved from: https://www.swp-berlin.org/publications/products/comments/2018C10_orz_sux.pdf
4. Demetskyi, V. D. & Lobodiuk, H. I. (2022). The future number of representatives in the European Parliament from Ukraine, Moldova and Georgia. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys*, Part 1, 91–96 [in Ukrainian].
5. Fesenko, V. V. How to make it impossible to block EU decisions in one country? *Ukrinform*. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3502164-ak-unemozliviti-blokuvanna-risen-es-odnieu-krainou.html> [in Ukrainian].
6. Consolidated versions of the Treaty on the European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union (2010, March 30). *Ofitsiyni visnyk Yevropeiskoho Soiuzu*. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text [in Ukrainian].

7. The European Council establishes the composition of the European Parliament. *European Council*. Retrieved from: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/09/22/the-european-council-establishes-the-composition-of-the-european-parliament/>
8. Geopolitical situation makes voting in European elections even more important. *European Parliament*. Retrieved from: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240415IPR20389/geopolitical-situation-makes-voting-in-european-elections-even-more-important>
9. Ondarza, N. Getting ready: Ukraine's potential accession and EU institutional reform. *VerfBlog*. Retrieved from: <https://verfassungsblog.de/%D0%B3%D0%BE%D1%82%D1%83%D1%94%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%8F/>
10. The EU should abandon the principle of consensus - draft report of the European Parliament. *Ukrinform*. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3789987-es-mae-vidmovitisa-vid-principu-konsensusu-proekt-dopovidiv-evroparlamentu.html> [in Ukrainian].

ASIRYAN SUZANNA

PhD in Law, Assistant at the Department of European Union Law
of the Yaroslav Mudryi National Law University

ATAMANCHUK YULIIA

3-rd year student of the Faculty of the Prosecutor's Office of the
Yaroslav Mudryi National Law University

FENKIV VIKTORIIA

3-rd year student of the Faculty of the Prosecutor's Office of the
Yaroslav Mudryi National Law University

CURRENT ISSUES AND CHALLENGES IN THE EUROPEAN PARLIAMENT

Problem setting. The European Parliament is one of the main EU institutions and the only representative body of the European Union. The importance of this supranational body necessitates its smooth functioning. However, in practice, a number of issues arise that significantly complicate its work and therefore require immediate resolution. In particular, there is a practical lack of interest of EU citizens in elections to the European Parliament due to the 'democratic deficit'. There is also the issue of the distribution of seats in the European Parliament in connection with the UK's withdrawal from the EU, and most importantly, how the seats will be distributed in the future with the accession of new member states, since the current form of the EU Treaty limits the number of European Parliament members to a maximum of 751. An equally important issue is the reform of the existing decision-making procedure; the principle of consensus is currently too slow in the process of making crucial decisions and this needs to be addressed immediately.

Analysis of recent researches and publications. Certain aspects of this problem were considered in their works by such scientists as: G.V. Hrybnyk [1] and A. V. Kulabukhova [2] highlighted the turnout statistics at the elections to the European Parliament. Among foreign scientists, Nicolai von Ondarza and Felix Schenuit studied in their work the options for the development of events after the withdrawal of Great Britain from the European Union and the consequences that this would have for the elections to the European Parliament [3]. Ukrainian scientists V. D. Demetskyi and G. I. Lobodyuk in their work revealed the issue of the future number of representatives in connection with the future entry of Ukraine and other countries into the EU [4]. And also VV Fesenko, who drew attention to the problems of applying the principle of consensus in today's realities [5], etc.

The selected topic requires additional research in connection with Ukraine's European integration intentions, therefore we have analyzed the above-mentioned works and outlined the main problems in the European Parliament that may cause certain consequences in the near future. A certain recalculation of the number of required seats has been carried out, taking into account all factors (such as Brexit, the entry of new member states). They also noted the consequences of not making changes to the modern decision-making procedure - unanimity, and indicated one of the possible ways to solve this problem, which in the aggregate is a novelty in the specified topic.

Purpose of the research is to examine the problematic issues which the European Parliament faces in today's realities and to identify the ways of their solution or the consequences of their neglect in the near future.

Article's main body. The article is devoted to topical issues related to changes, problems and reforms of such an institution of the European Union (EU) as the European Parliament (EP). Particular attention is paid to the factors which influenced the previous results of the elections to this representative body. The analysis shows that the main factors behind the relatively low turnout in the elections were the presence of certain distrust and scepticism of EU citizens in 2004 and 2014, which is associated with the priority of national interests over European ones in general, and the "democratic deficit" which prevented residents of EU member states from fully influencing the content of political decisions.

The author outlines a number of actions taken by the EU to remedy this situation and indicates the impact of these innovations on the results of the 2019 elections. Despite some positive changes, the problems, including the "democracy deficit", have not been fully resolved. Therefore, the authors point out that the issue of reforming the European Parliament is a permanent part of the debate on EU institutional reform. It is formulated that the opportunity to act in this direction begins after Brexit, which necessitated the redistribution of seats in the Parliament and the introduction of comprehensive reforms. After the UK's withdrawal from the EU, the number of MPs was 705, and the author establishes that the Council of the European Union has changed the number of MPs to 720 and determines how this will affect the distribution of mandates among the EU member states.

Conclusions and prospects for the development. The author provides some data indicating positive changes regarding the upcoming elections to the European Parliament in 2024. Attention is focused on the rather controversial aspect of Ukraine's accession to the EU and the redistribution of seats in the European Parliament in this regard. The next problem identified by the authors is the need to reform the decision-making procedure in the EP on exceptional issues. The author presents the opinions of individual politicians and points out that changes in this area are necessary to improve efficiency and effectiveness while preserving democracy.

Key words: European Parliament, Brexit, democratic deficit, parliamentary elections, consensus.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Асірян С. Р., Атаманчук Ю. І., Феньків В. В. Сучасні проблеми і виклики у Європейському парламенті. *Право та інновації*. 2024. № 2 (46). С. 162–168.